

ENSIVAIKUTELMA

Tavoitteet:

- Tutustua Nepaliin kuvien kautta ja harjoittaa kuvanlukutaitoa.
- Pohtia ensivaikutelmien ja stereotyypioiden syntyä ja ymmärtää, miten ennakkokäsitykset muotoutuvat.
- Kehittää kriittistä ajattelua ja oppia keinoja purkaa omia ennakkoluuloja.

Kesto: 20+ min

Ryhmäkoko: kaksi tai kolme pienryhmää, joissa enintään 12 henkilöä. *Voidaan toteuttaa myös yksilöharjoituksena (ks. vaihtoehtoinen toteutustapa).*

Tarvikkeet

- Liitteenä olevat kuvat (liite 1) tulostettuina (kullekin ryhmälle yksi 12 kuvan sarja siten, että jokainen osallistuja saa yhden kuvan)
Vaihtoehtoisessa toteutustavassa yht. 12 kpl kuvia, A3-kokoisille papereille.
- Ohjaajalle lisätietoa kuvista (liite 2)
- Kyniä osallistujille

Tehtävän kulku:

Ennen aloitusta kuvat leikataan irti ja teipataan A4-kokoisten papereiden ylälaitaan niin, että kuvan alle jää runsaasti kirjoitustilaa. Osallistujat jakautuvat 2–3 ryhmään siten, että kussakin ryhmässä on enintään 12 henkilöä. Kukin ryhmä asettuu omaan piiriin istumaan. Jokainen osallistuja saa yhden kuvapaperin (huom. samassa ryhmässä kaikilla tulee olla eri kuva).

Jokainen kirjoittaa kuvapaperin alalaitaan yhden asian, joka kuvasta tulee ensimmäiseksi mieleen. Ei pidä miettiä liian kauan: yksi mieleen juolahtava asia riittää! Kun ensiajatus on kirjoitettu, paperin alareuna taitetaan niin, että kirjoitus peittyi. Kun kaikki ovat valmiina, kuvat kiertävät piirissä seuraavalle, ja jokainen kirjoittaa jälleen ensiajatuksensa uuden kuvapaperin alareunaan. Paperit taitetaan yhä edelleen, jottei tekstiä näy. Kuvat kiertävät piirin ympäri ja osallistujat saavat lopuksi oman kuvansa takaisin. Taitellut paperit avataan yhtä aikaa. Kaikki lukevat vuorotellen ääneen omaan paperiin kirjoitetut asiat. Ryhmät tarkastelevat, millaisia asioita samasta kuvasta on kirjoitettu. Näkivätkö ihmiset samoja vai erilaisia asioita kuvissa? Mistä maasta kuvat on otettu?

Tämän jälkeen istutaan takaisin omille paikoille ja valitaan muutama kuva, joita tarkastellaan yhdessä tarkemmin. Ohjaaja esittää kysymyksiä kuviin liittyen: Mitä kuvassa on tekeillä? Mitä näemme, kun katsomme sitä tarkemmin? Mitä muuta voimme löytää? Ohjaaja voi lukea kuvista lisätietoa (ks. liite2) ja kertoa, että kaikki harjoituksen kuvat ovat Nepalista. Lopuksi keskustellaan yhdessä: Vastasivatko ennakkoletuksenne kuvista todellisuutta? Yllättikö jokin tieto maasta tai kontekstista? Minkälainen käsitys muodostui Nepalin nuorten elämästä näiden kuvien perusteella? Vastasiko se ennakkokäsityksiänne?

Tehtävän purussa on tärkeää korostaa, että jokainen näkee ja tulkitsee kuvia omalla tavallaan. Pohtikaa yhdessä, mikä tulkintaamme vaikuttaa? Miten ja mistä ennakkokäsitykset syntyvät? Aikaisemmat kokemuksemme, tietomme ja mielikuvamme vaikuttavat havaintoomme, samoin tarkkaavaisuutemme. Ennakkokäsityksemme värittävät havaintojamme, mikä on luonnollista ja ihmisen mielen toiminnalle tyypillistä, eikä siinä sinänsä ole mitään väärää. Ensivaikutelmaan ei pidä kuitenkaan takertua niin, ettei pysty enää muuttamaan käsitystään. On tärkeää oppia tunnistamaan ja kyseenalaistamaan omia ennakkokäsityksiä ja ennakkoluulojaan.

Vaihtoehtoinen toteutustapa: *Harjoituksen voi myös toteuttaa niin, että teippaa A3-kokoiset kuvapaperit ylälaidastaan seinälle ja oppilaat kiertävät kovalta toiselle kirjoittaen oman ensivaikutelmansa ja taittaen sitten paperia. Purkuvaiheessa oppilaat kiertävät uudelleen kovalta toiselle niin, että taitellut paperit on avattu ja kirjoitukset näkyvät.*